

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Миколаївської області** щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2023 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Миколаївської області в III кварталі 2023 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Миколаївської області у III кварталі 2023 року свідчать, що, зважаючи на безпекові ризики, респонденти очікують **зменшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні**. Водночас зберігаються **позитивні оцінки респондентів щодо перспектив розвитку їхніх підприємств** у наступні 12 місяців. Очікується вища інфляція. Девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 13.3% (у попередньому кварталі – 6.7%) (графік 1), у цілому по Україні – 9.8%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги вищими темпами:** 73.3% респондентів очікують, що зростання цін перевищить 15.0% (у попередньому кварталі – 64.3%), у цілому по Україні – 47.8%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 86.7% респондентів (у попередньому кварталі – 78.6%), у цілому по Україні – 72.4%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств нижчими темпами:** баланс відповідей – 20.0% (у II кварталі 2023 року – 33.3%) (таблиця). У цілому по Україні баланс відповідей – 6.0%;
- **уповільнення збільшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 13.3% (у попередньому кварталі – 40.0%). Водночас респонденти очікують збільшення реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 75.0% (у II кварталі 2023 року – 50.0%) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 16.8% та 10.6% відповідно;
- **обсяг інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у II кварталі 2023 року – «мінус» 7.1%). Водночас респонденти очікують, що **обсяг інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт зменшиться:** баланс відповідей – «мінус» 15.4% (у попередньому кварталі – 0.0%) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 8.8% та «мінус» 2.2% відповідно;
- **незмінну кількість працівників на своїх підприємствах:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 6.7%) (графік 4). У цілому по Україні респонденти очікують зменшення кількості працівників – «мінус» 7.0%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купують підприємства, стрімкими темпами:** баланс відповідей – 100.0%, як у попередньому кварталі (графік 6). Водночас очікується уповільнення зростання цін на товари/послуги власного виробництва: баланс відповідей – 50.0% (у II кварталі 2023 року – 73.3%). На подорожчання товарів і послуг власного виробництва, за оцінками респондентів, найбільше впливають ціни на сировину та матеріали, ціни на енергоносії, курсові коливання гривні, проблеми з логістикою та податковий тиск (вплив чинника значно посилюється порівняно з попереднім опитуванням) (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника помітно нижчими темпами:** баланси відповідей – 33.3% та 20.0% відповідно (у попередньому кварталі – 60.0% та 53.3% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, брак обігових коштів, обмеженість виробничих потужностей та обмежені можливості отримання кредиту (вплив останніх двох чинників посилюється порівняно з попереднім опитуванням) (графік 5).

Респонденти прогнозують, що потреба в позикових коштах найближчим часом збільшиться (графік 8). Думки респондентів, які планують брати банківські кредити (53.3% опитаних), розділилися, 50.0% із них надають перевагу запозиченням в національній валюті. Оцінки умов доступу до банківських кредитів останнім часом послабилися, але залишаються жорсткими (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування та надмірні вимоги до застави – головні стримуючі чинники залучення кредитних ресурсів (графік 10).

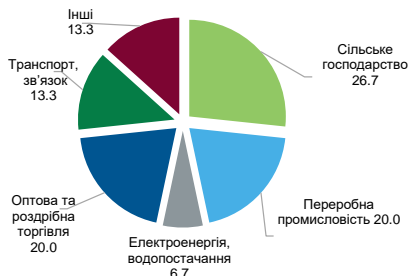
93.3% респондентів зазначають, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 94.9%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

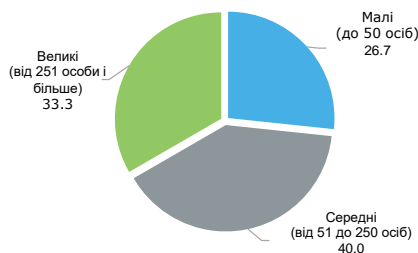
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий:** баланс відповідей – «мінус» 20.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 33.3%), у цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 5.8%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва збільшився і є вищий, ніж нормальний:** баланс відповідей – 22.2% (у попередньому кварталі – «мінус» 50.0%);
- **підприємства області здатні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 6.7% (у попередньому кварталі – 13.3%).

Паспорт вибірки^{1,2}

Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

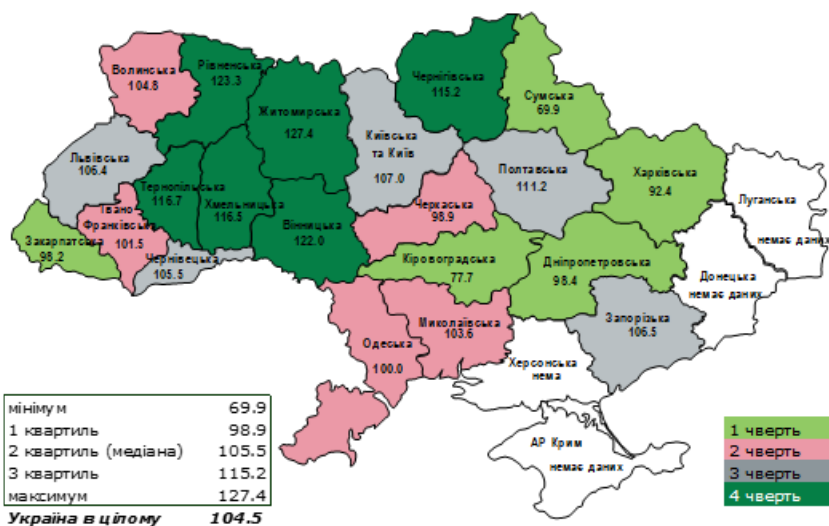

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 01–25 серпня 2023 року;
- опитано всього 15 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Миколаївської області щодо ділової активності (за складовими)

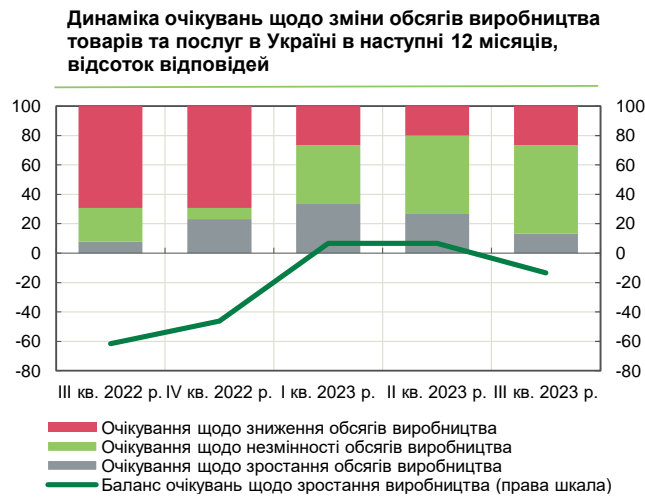
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.	I кв. 2023 р.	II кв. 2023 р.	III кв. 2023 р.
фінансово-економічного стану	-46.2	0.0	13.3	33.3	20.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-46.2	7.7	6.7	40.0	13.3
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-84.6	-58.3	-20.0	0.0	-15.4
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-69.2	-46.2	-20.0	-7.1	0.0
кількості працівників	-61.5	-53.8	0.0	6.7	0.0

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

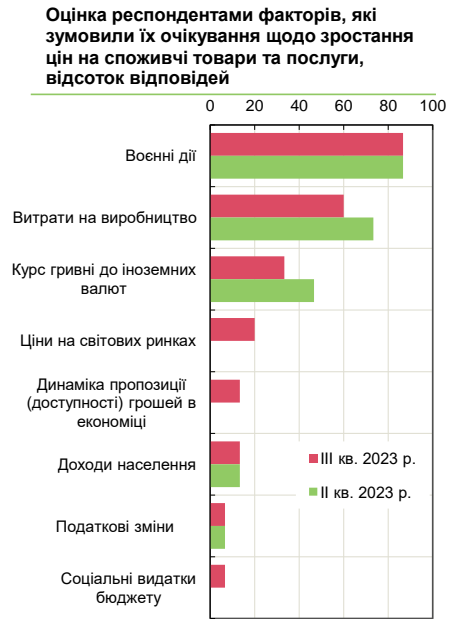
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

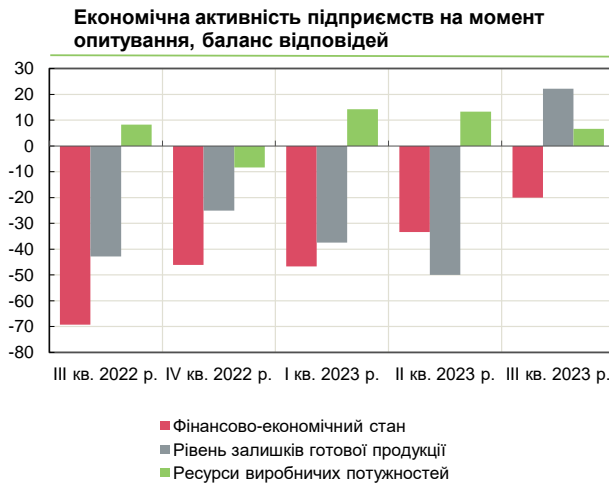
Графік 1

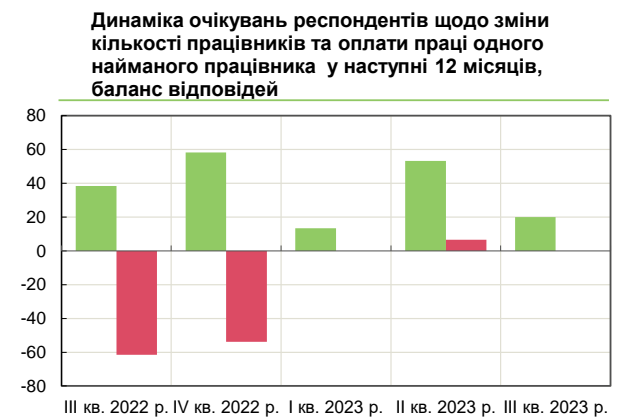
Графік 2

Графік 3

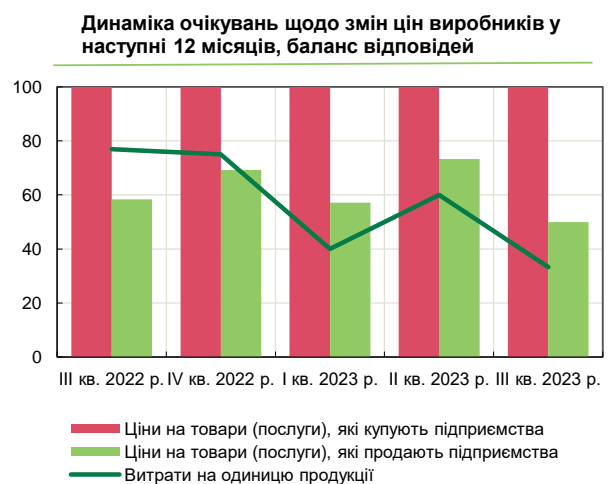
Графік 4

Графік 5

Графік 6

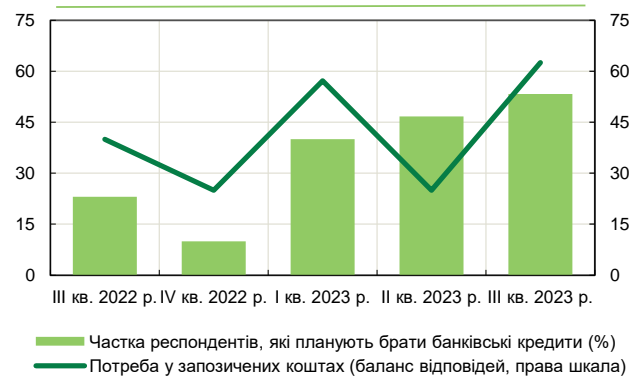
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

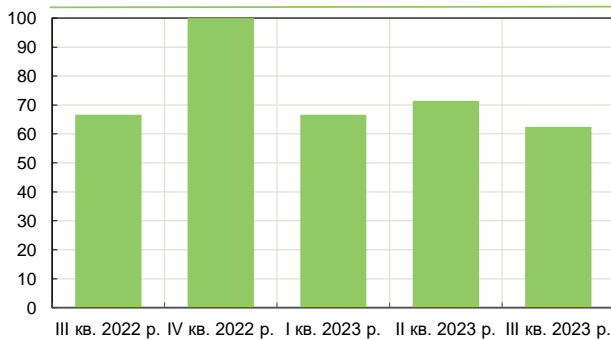
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

